

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKPS.431.6.13.2025.HS

**Pani
Anna Wójcik
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Czernicy
ul. Wrocławska 78
55-003 Czernica**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Do podpisanego w dniu 28 marca 2025 r. protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Wrocław, kwietnia 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Anna Wójcik, zatrudniona na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy od dnia 7 września 2020 r.
Zakres kontroli	Realizacja zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz zgodność zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi. Okres objęty kontrolą od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 19 lutego 2025 r.
Podstawa prawna kontroli	1. art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ² , 2. § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej ³ Plan kontroli Wojewody Dolnośląskiego na I półrocze 2025 r. (KO-KZ.430.9.2024.MK) zatwierdzony w dniu 20 grudnia 2024 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	od dnia 19 lutego 2025 r. do 14 marca 2025 r.
Kontrolerzy	1. Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.68.2025.HS z dnia 11 lutego 2025 r., 2. Agnieszka Kukuryka-Szymuś – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.69.2025.HS z dnia 11 lutego 2025 r.

¹ Dalej „Ośrodek” lub „GOPS”

² t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm., zwanej dalej „ustawą”, „ustawą o pomocy społecznej”

³ Dz. U. z 2020 r., poz. 2285, ze zm. zwanego, dalej „rozporządzeniem w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej”

II. Ocena kontrolowanej jednostki

W okresie objętym kontrolą odpowiedzialność za realizację zadań ponosi Pani Anna Wójcik – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy.

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów, działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

III. Ustalenia kontroli

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach 19-21 lutego 2025 r. w GOPS w Czernicy ustalono, co następuje.

Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 16, 16a, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Kierownik GOPS w Czernicy na podstawie imiennego upoważnienia Wójta Gminy Czernica wydaje decyzje administracyjne w zakresie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁴.

Gmina Czernica w zakresie zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych podpisała w dniu 15 stycznia 2025 r. umowę Nr 02/MT/01/2025 z Fundacją Raduga, dotyczącą

⁴ t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 146 ze zm., dalej „ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych”

umieszczania w mieszkaniu treningowym osób potrzebujących pomocy, posiadających ostatni stały meldunek na terenie Gminy Czernica (art. 17 ust. 1 pkt 12).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 i 15 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie złożono wniosków o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15).

Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 2a, 3, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (pkt 2a)
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowania do nich osób (pkt 3),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁵ (pkt 5).

Gmina Czernica nie realizuje zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2 i 3b ustawy dotyczących przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2) oraz przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej (pkt 3b), gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie było zgłoszeń w tym zakresie.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 6, 9 i 10 ustawy, dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9),

⁵ t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 475 ze zm.

- zapewnienia utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzania sprawozdawczości i przekazywania jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 10).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik GOPS, w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie było zgłoszeń/wniosków o taką pomoc.

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że w przypadku zgłoszenia, potrzeby osób z zaburzeniami psychicznymi mogą być zabezpieczane w Powiatowym Środowiskowym Domu Samopomocy w Kątach Wrocławskich na podstawie decyzji kierującej wydanej przez PCPR we Wrocławiu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Kierownik Ośrodka w Czernicy nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy). Jednakże, jak zapewnił Kierownik Ośrodka, zgłaszającym się do Ośrodka udzielono informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne, ponadto na terenie Gminy istnieje możliwość skorzystania z bezpłatnych porad prawnych organizowanych przez Starostwo Powiatowe oraz przez GOPS w ramach Punktu Konsultacyjnego.

W kontrolowanym okresie Ośrodek kierował wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności. W 2024 r. skierowano 3 wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności do Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu (art. 110 ust. 6 ustawy).

Kierownik Ośrodka w Czernicy składał Radzie Gminy Czernica coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy realizował wypłatę świadczeń pieniężnych i niepieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁶. Ponadto świadczona była pomoc psychologiczna.

Kierownik GOPS w Czernicy oraz Zastępca Kierownika spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiadają wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

⁶ t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 167 ze zm., zwanej dalej „specustawą”

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku świadczący pracę socjalną w środowisku i przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Dodatek, o którym wyżej mowa nie był uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁷. W aktach personalnych pracowników Ośrodka znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie tego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Czernica zamieszkałą przez 20 096 mieszkańców, w tym 132 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2024 r.) i 20 194 mieszkańców, w tym 21 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień kontroli).

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czernicy na dzień kontroli zatrudnionych było 5 pracowników socjalnych (5 etatów) świadczących pracę socjalną w środowisku.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku GOPS w Czernicy powyższy wskaźnik na dzień kontroli był spełniony w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne.

W zakresie udzielania pomocy w formie pracy socjalnej stwierdzono, że:

1. W sprawach Pana B.Cz. i Pana M.A. dotyczących przyznania tymczasowego schronienia ocena kontraktu socjalnego została dopisana na druku kontraktu socjalnego.

Zgodnie ze wzorem formularza kontraktu socjalnego stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego⁸, ocena kontraktu winna być sporządzona na obowiązujących drukach.

W zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich stwierdzono, że:

1. W skontrolowanej sprawie nr 1 (S.Ł.) organ w pkt 4 decyzji znak: GOPS.5036.5.2025.AJK z dnia 2.01.2025 r. zwolnił stronę z ponoszenia odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze w całości w okresie od 2.01.2025 r. do 31.12.2025 r. W uzasadnieniu decyzji jako powód zwolnienia wskazano ukończenie przez Ww. 85 roku życia. W trakcie analizy akt sprawy ustalono, że Pan S.Ł. ukończy wskazany wiek dopiero w grudniu bieżącego roku.

⁷ t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2207 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2010 r., Nr 218, poz. 1439, dalej rozporządzenie w sprawie wzoru kontraktu socjalnego.

Zgodnie § 6 ust. 1 pkt 2 Uchwały Nr XXV/269/2021 Rady Gminy Czernica z dnia 9 czerwca 2021 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania⁹ z ponoszenia opłaty zwolnione są osoby, które ukończyły 85 rok życia.

2. W sprawie nr 3 (S.Sz.) organ po powzięciu w dniu 21.03.2024 r. informacji o zmianie sytuacji dochodowej Strony o kwotę wyższą niż 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej nie przeprowadził rodzinnego wywiadu środowiskowego i nie dokonał zmiany decyzji przyznającej usługi opiekuńcze znak: GOPS.5036.2.2024.AG z dnia 2.01.2024 r., którą – w pkt 1- przyznano stronie usługi opiekuńcze na okres od 2.01.2024 r. do 31.12.2024 r., w pkt 2 – ustalono odpłatność w wysokości 7,50 zł za jedną godzinę świadczonych usług, tj. 50% z kwoty 15,00 zł stanowiącej pełny koszt jednej godziny świadczonych usług oraz w pkt 3 – zwolniono Pana S.Sz. z ponoszenia odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze w całości od 13.03.2024 r. do 31.12.2024 r.

Po zmianie sytuacji dochodowej Ww. w marcu 2024 r. odpłatność Strony za usługi opiekuńcze od kwietnia 2024 r. określona w decyzji winna wynieść 60% pełnego kosztu jednej godziny, tj. 9,00 zł (15,00 zł x 60%). Tym samym organ winien dokonać zmiany decyzji – w jej pkt 2, w którym ustalił wysokość odpłatności za jedną godzinę usługi na poziomie 50 %, tj. 7,50 zł (15,00 zł x 50%).

Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu (...). Ponadto zgodnie z art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej decyzję administracyjną zmienia się lub uchyla na niekorzyść strony bez jej zgody w przypadku zmiany przepisów prawa, zmiany sytuacji dochodowej lub osobistej strony, pobrania nienależnego świadczenia, a także można zmienić lub uchylć decyzję, jeżeli wystąpiły przesłanki, o których mowa w art. 11, art. 12 i art. 107 ust. 5. Zmiana decyzji administracyjnej na korzyść strony nie wymaga jej zgody. Z uwagi na fakt, że Strona zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Czernica od dnia 13.03.2024 r. posiadała prawo do bezpłatnych usług z powodu ukończenia 85 roku życia zaistniała różnica 10% w odpłatności nie miała wpływu na zobowiązania strony względem gminy.

3. We wszystkich skontrolowanych sprawach nie sporządzano aktualizacji wywiadu środowiskowego w terminie określonym w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Przywołany wyżej przepis prawa wskazuje, że w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się, mimo braku zmiany danych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy, a w przypadku osób przebywających w domach pomocy społecznej oraz w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - nie rzadziej niż co 12 miesięcy.

W sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono, że:

1. W skontrolowanej sprawie nr 1 (T.U.-Sz.) nie sporządzono wywiadu alimentacyjnego część II u osób zobowiązanych do alimentacji, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej. W aktach sprawy brak było pisemnej adnotacji wskazującej/wyjaśniającej

⁹ (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2021 r., poz. 2854), dalej Uchwała Nr XXV/269/2021 Rady Gminy Czernica z dnia 9 czerwca 2021 r.

przyczynę powstałej sytuacji lub dokumentu wskazującego na zwolnienie osób zobowiązanych z ponoszenia odpłatności.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: 1) mieszkaniiec domu (...), 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej, przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniiec domu ponosi pełną odpłatność. Niniejszy artykuł przedstawia krąg osób, w stosunku do których można orzec o obowiązku ponoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej oraz reguluje kolejność, w jakiej poszczególne osoby/podmioty ponoszą odpłatność za ten pobyt. Zauważyć należy, że ustawodawca nie określił kolejności realizacji obowiązku w sytuacji wystąpienia obowiązku ponoszenia opłat przez kilkoro zstępnych. Zatem każdy z nich ma taki sam obowiązek ponoszenia opłaty. Różnica może wynikać tylko z kryterium dochodowego i wysokości osiąganych dochodów. Tym samym w sytuacji, gdy występują w sprawie zstępni, którzy być może, mogą być obciążeni kosztami opłat za pobyt, to organ winien prowadzić postępowanie administracyjne jednocześnie w stosunku do wszystkich osób należących do tego samego kręgu osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty na pobyt. Osoby te powinny być zawiadamiane o wszczęciu postępowania i powinny być stronami tego postępowania, a także ich wszystkich powinna dotyczyć decyzja w sprawie ustalenia obowiązku odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej. W sytuacji, gdy organ chce za dany okres obciążyć daną osobę, musi znać sytuację dochodową wszystkich osób zobowiązanych, bo wtedy będzie wiadomo kto i w jakiej wysokości może zostać obciążony opłatą. Bowiem za różne okresy może różnie kształtować się sytuacja dochodowa poszczególnych zobowiązanych (wyrok WSA w Warszawie z 23 maja 2019 r., sygn. akt VIII SA/Wa 238/19). Ewentualny obowiązek ponoszenia opłat za pobyt w DPS winien być ustalony w stosunku do każdej z osób, które miałyby takie opłaty ponosić, w drodze umowy zawartej na podstawie art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej lub też w drodze decyzji wydanej na podstawie art. 59 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 1 i 2 ustawy. Nieustalenie kręgu osób zobowiązanych do wnoszenia opłaty i tym samym ponoszenia kosztów pobytu pensjonariusza w domu pomocy społecznej narusza normę prawa określoną w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, co więcej jest też naruszeniem jednej z podstawowych zasad postępowania administracyjnego – zasady prawdy obiektywnej, o której mowa w art. 7 k.p.a. Przywołany przepis prawa stanowi, że organy w toku postępowania stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Za powyższym stanowiskiem przemawia również treść art. 77 § 1 k.p.a., w świetle którego organ administracji publicznej obowiązany jest w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy.

Mając na uwadze treść przywołanych wyżej norm prawa stwierdzić należy, że w sytuacji, gdy osoba skierowana do domu pomocy społecznej posiada m.in. małżonka, zstępnych to Ośrodek winien dołożyć wszelkich starań, aby ustalić w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego, ich sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową celem ewentualnego ustalenia w drodze decyzji lub na podstawie umowy obowiązku wnoszenia przez te osoby opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej. Rodzinny wywiad środowiskowy u osób zobowiązanych do alimentacji przeprowadza się na druku wywiadu część II stanowiącego załącznik do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

2. W sprawie nr 2 (J.K.) organ decyzją znak: GOPS.5031.1.2024.AR z dnia 26.06.2024 r. ustalił odpłatność za pobyt w dps osobie, która została do niego przyjęta w dniu 20.06.2024 r. bez uprzedniego przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego. Ośrodek, wydając

rozstrzygnięcie oparł się na wywiadzie środowiskowym część I przeprowadzonym w dniu 29.02.2024 r. dla potrzeb wydania decyzji o skierowaniu do dps. Postępowanie administracyjne w przedmiocie skierowania osoby do dps zakończyło się w dniu 23.04.2024 r. poprzez wydanie decyzji znak: GOPS.5030.1.2024.AR.

Zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców i osób, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Zgodnie z art. 36 ust. 2 lit. o pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, w tym usługi wsparcia krótkoterminowego są świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej, do realizacji którego gmina została zobowiązana treścią art. 17 ust. 1 pkt 16 ustawy o pomocy społecznej. W świetle powołanych norm prawa kierowanie i ponoszenie przez gminę odpłatności za pobyt w dps jest świadczeniem z pomocy społecznej.

3. W sprawie nr 2 (J.K.) organ decyzją znak: GOPS.5030.1.2024.AR z dnia 23.04.2024 r. skierował Ww. do domu pomocy społecznej w Oławie dla osób przewlekle somatycznie chorych w sytuacji, gdy zgodnie z załączonym do akt sprawy zaświadczeniem lekarskim osoba powinna być umieszczona w domu pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych fizycznie.

Zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej osobę, o której mowa w ust. 1, kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, z zastrzeżeniem ust. 2a, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W tym miejscu należy również zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 14 ustawy o pomocy społecznej w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572). Te zaś, w art. 75 § 1 k.p.a. wskazują, że jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W szczególności dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Mając na uwadze powyższe, zdaniem organu nadzoru, jeśli organ dopuścił w toku prowadzonego postępowania administracyjnego zaświadczenie lekarskie jako dowód w sprawie, to winien w swych działaniach pozostać konsekwentny i wydać rozstrzygnięcie zgodne ze zgromadzoną w jego toku dokumentacją, ustalonymi i udowodnionymi okolicznościami oraz faktami. Jeśli organ z jakiś przyczyn odmówił wiarygodności i mocy dowodowej któremukolwiek z dowodów to winien to wskazać w formie pisemnej – w uzasadnieniu faktycznym decyzji.

W sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową stwierdzono, że:

1. W skontrolowanych sprawach dotyczących przyznania pomocy finansowej w związku z powodzią w decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie zasiłku celowego do 200 tys. zł w podstawie prawnej wskazano wyłącznie art. 40 ust. 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej, natomiast brak jest wskazania art. 39 ust. 1 i 2 ustawy.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy, do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy m.in. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną. Wypłata zasiłków celowych z przeznaczeniem na usuwanie strat powstałych w wyniku zdarzeń o charakterze klęski żywiołowej jest uruchamiana po otrzymaniu dotacji pochodzącej z budżetu państwa. Zgodnie z art. 39 ust. 1 w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby

bytowej może być przyznany zasiłek celowy. W wydawanych decyzjach przyznających przedmiotowe świadczenia właściwym jest wskazywanie zarówno art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 40 ust. 2 i 3.

W sprawach dotyczących realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia znaczenie stwierdzono, że:

1. W skontrolowanych sprawach nr 3 (K.B.), 4 (R.L.) i 5 (A.R.) w podstawach prawnych decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie posiłku osobom dorosłym z wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” powoływano art. 17 ust. 1 pkt 14 oraz art. 48b ust. 3 ustawy o pomocy społecznej dot. dożywiania dzieci.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich, m.in. znajduje się podstawa, która powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

2. Decyzja administracyjna znak: GOPS.5024.2.7.2024.AR z dnia 11.01.2024 r., wydana w skontrolowanej sprawie nr 4 (R.L.), została odebrana przez Stronę bez wskazania daty doręczenia. Na niniejszej decyzji widnieje tylko podpis Strony.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Zgodnie z art. 39 k.p.a. organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia (art. 46 § 1 k.p.a.). Przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak sporządzenia oceny kontraktów socjalnych.
2. Niesporządzenie aktualizacji wywiadu środowiskowego w terminie określonym w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej u osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych.
3. Brak sporządzenia aktualizacji wywiadu i brak dokonania zmiany decyzji w zakresie wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze w przypadku zmiany wysokości dochodu.

4. Błędne ustalenie odpłatności za usługi opiekuńcze.
5. Brak wywiadu alimentacyjnego w sprawie ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.
6. Wydanie decyzji o ustaleniu odpłatności za pobyt w dps bez przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego.
7. Wydanie rozstrzygnięcia w sprawie, budzącego wątpliwości w odniesieniu do udowodnionych faktów.
8. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych w zakresie błędnego sformułowania podstawy prawnej.
9. Nieprawidłowy sposób doręczenia stronie decyzji administracyjnej w sprawie dot. przyznania pomocy w formie posiłku osobie dorosłej z programu „Posiłek w szkole i w domu”.

W celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Ocenę kontraktów socjalnych sporządzać na obowiązującym druku stanowiącym załącznik w rozporządzeniu w sprawie wzoru kontraktu socjalnego.
Podstawa prawna: art. 108 ustawy o pomocy społecznej, § 1 rozporządzenia w sprawie wzoru kontraktu socjalnego.
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Aktualizacje wywiadu środowiskowego u osób korzystających z usług opiekuńczych sporządzać w terminie nie dłuższym jak 6 miesięcy.
Podstawa prawna: art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Aktualizację wywiadu sporządzać każdorazowo w sytuacji zmiany dochodu oraz dokonywać zmiany decyzji w zakresie wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze w przypadku zmiany wysokości dochodu o kwotę większą niż 10% kryterium dochodowego, w sytuacji gdy zmiana ta ma wpływ na ustaloną już odpłatność.
Podstawa prawna: art. 107 ust. 4 w związku z art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.
Termin wykonania: na bieżąco.
4. Odpłatność za usługi opiekuńcze ustalać zgodnie z podjętą przez Radę Gminy Uchwałą.
Podstawa prawna: art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej w związku z § 6 ust. 1 pkt 2 Uchwały Nr XXV/269/2021 Rady Gminy Czernica z dnia 9 czerwca 2021 r.
Termin wykonania: na bieżąco.
5. Przeprowadzać wywiad alimentacyjny u osób, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej.
Podstawa prawna: art. 103, art. 107 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz art. 8 i art. 77 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
6. Decyzję o ustaleniu odpłatności za pobyt w dps wydawać po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.
Podstawa prawna: art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
Termin wykonania: na bieżąco.

7. W wydawanych decyzjach administracyjnych rozstrzygać zgodnie z udowodnionymi faktami.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 75 § 1 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco

8. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

9. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do Wójta Gminy Czernica, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Cieniuch

Zastępcza Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Czernica

2. a/a.

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Oddział Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
Ewelina Zajączek

Nr sprawy: ZP-KNPS.431.6.13.2025.HS

Karta oceny – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy
kontrola w dniach 19-21 lutego 2025 r.

OBSZAR A - Elementy Organizacyjne

1. - 1
2. - 1
3. - 1
4. - 1
5. - 1
6. - 1

Liczba pkt uzyskanych- Liczba pkt możliwych do zdobycia [6/6]

OBSZAR B - zadania własne gminy o charakterze obligatoryjnym oraz fakultatywnym. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz zadania wynikające z art. 110 ustawy o pomocy społecznej

1. - 1
2. - 1
3. - 0
4. - 1
- 5.
- a) - 0
- b) - 0
6. - 1
- 7.
- a) - 1
- b) - 1
8. - 1
- 9.
- a) - 1
- b) - 0
10. - 1
11. - 0
- 12.
- a) - 1
- b) - 1
13. - 1
14. - 1

Liczba pkt uzyskanych - Liczba pkt możliwych do zdobycia [13/13]

OBSZAR C - Postępowanie w sprawach przyznania/zmiany/odmowy/uchylenia świadczeń z pomocy społecznej

Liczba pkt możliwych do uzyskania 20

OBSZAR D - Postępowanie w sprawach przyznania/zmiany/odmowy/uchylenia świadczeń z pomocy społecznej dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa

1. - 1
2. - 1
3. - 1
4. - 1

Liczba pkt uzyskanych - Liczba pkt możliwych do zdobycia [3/4]

OBSZAR D1 – Prawidłowość realizowania pomocy przyznanej na podstawie art. 29 i art. 30 specustawy

Liczba pkt możliwych do uzyskania 20

Ocena końcowa

1. Maksymalna liczba punktów możliwa do uzyskania w przypadku ocen cząstkowych pozytywnych ze wszystkich podlegających ocenie zagadnień/obszarów wynosi 68 pkt. Przy założeniu progu istotności dla kontrolowanego zadania na poziomie 60% ocena końcowa powinna zostać przyznana jako pozytywna (40-68 pkt), negatywna (mniej niż 40 pkt).

2. Liczba uzyskanych i możliwych do uzyskania punktów z poszczególnych Obszarów:

- Obszar A – 6/6
- Obszar B – 13/13
- Obszar C – 20/20
- Obszar D – 4/4
- Obszar D1 – 20/20

łącznie liczba pkt zdobytych 63/63 - liczba pkt możliwych do zdobycia

Na podstawie realizowanych zadań maksymalna liczba pkt możliwych do zdobycia przez GOPS w Czernicy wynosi 63 pkt. Liczba punktów uzyskanych przez Ośrodek w wyniku przeprowadzonej kontroli wynosi 63 pkt.

Ocena końcowa: pozytywna pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.